

JAKAB-KÖVES GYOPÁRKA
A konokok

Gergelyt kissé kellemetlenül érintette, hogy a parókián nem egyedül találta a nőtlen Kis-Ari András. Ott volt még a neszélyi Sallai András és a dadi Tatai Meggyesi Mihály.

– Hivatalos minőségükben jöttek – súgta Kis-Ari Gergelynek egy gúnyos félmosoly kíséretében, mire Gergely kíváncsian felvonta szemöldökét.

– Ne mondd, pajtás, hogy nem tudod, miről van szó. Hiszen neked köszönheti az én kedves oskolamesterem Etét.

– Ez nem igaz – felelte morcosan Gergely, épp azért mérgeledve, mert nagyrészt valóban így volt.

Amilyen léha, de fölöttébb csinos, sőt daliás fiatalember volt a kocsi lelkész, Kis-Ari András, olyannyira elütött tőle a két vendége. Sallai és Tatai mindketten túl voltak már a harmincon, nagy, ódivatú szakálluk fölött megbízható, tisztességes szemek csillogtak. Sallai már majdnem teljesen megöszült, Tatai Meggyesi Mihály tar koponyája világított. Ő maga alacsony, köpcös kis emberke volt, az a fajta, aki szeret csöndben enni, s ha ehét, mindig jó kedve van. Sallai inkább a gyomorfájdító típus, sárgás arcú, ösztövért termete erre utalt. Gergely tudta, hogy mindketten tisztségviselők az egyházmegyében, jóllehet gyűlés soha nem tartott, amely megerősítette volna őket tisztségükben. Sallai András pénztárnokként, Tatai Meggyesi Mihály jegyzőként csöndben és minden különösebb címkórság nélkül állhatatosan járta az egyházmegyét, amit a vén Rimaszombati Kis István esperes soha nem tett meg.

Tatai a parókia nagy tölgyfa ebédlőasztalán egy megsárgult lapú könyvecskébe jegyeztetett, Sallai épp csak üdvözölte Gergelyt, aztán segített a latin fogalmazásban.

– Ezek a tiszteletes és tudós urak nem akarnak semmi bort elfogadni. Azt mondják, minap Etén eleget ittak. De téged, cimborá, csak megkínálhatlak. Ökör iszik egyedül.

– Kénytelen leszél, András – felelte Gergely matt, kissé beteges hangon. – Tegnap valahol ugyancsak rossz lőrét ittam. Egy ideig rá se fogok nézni a borra.

– Csak nem a kedves apósurad lévendő sajnálta tőled a drága somlaikat?

Gergely kitérőleg elmondta, hogy Komáromban többeket is meglátogatott, s felsorolta mind a közös ismerősöket, akikkel alkalma volt beszélni.

– Azért azt nem hiszem, hogy a te kedves Juliskádra egy pillantást se vetettél – vette fel újra az előbbi beszélgetés fonalát Kis-Ari András, szeme és bajszának huncut remegése Gergelyt mosolyra készítette. Pedig még mindig munkált benne Csajághy Máté megjegyzése, a kétely. Gyomra szűkölt, mintha máris csapdába esett volna, a házasság megmásíthatatlan csapdájába.

– Vetettem, no, vetettem – morogta hát kelleetlenül. – Irigykedsz tán, amice?

Kis-Ari András szemében veszélyes tűz csillant meg, mintha egyszerre olaj robbanna addig lustán, langyosan melegítő fényében.

– Kedvesem – mondta igen-igen halkán, s Gergely összerándult erre a veszélyt jelző tónusra, s főként a „kedvesem” megszólításra, amit mindig is utált Kis-Ari szájából hallani. – Tudhatnád, hogy mindenkire irigykedek, aki boldog. Téged is irigyellek, ha boldog vagy. Vagy talán nem vagy az?

Gergely elpirult, és már szükségét érezte, hogy néhány szóban megossa Kis-Arival nyugtalan gondolatait, de a másik felállt és nagy léptekkel kifelé indult.

– Most már igazán hozatok be bort. Nem illendő, hogy meg se kínáljalak.

Gergely sietve észbekapott és még jobban elpirult, ahogy eszébe jutott, hogy kis híján butaságot tett. Senkinek nem mondhatja el szégyenletes kételeyeit. Nemcsak azért, mert nem helyénvaló és sértő Juliskára nézve, hanem azért is, mert a házasság előtti félelmek és bizonytalanságok természetesen, bárkit elfoghatnak, és önmagát tenné nevetségessé, ha számot adna róluk.

A két lelkész már a jegyzeteik végén tartott, szegény Tatai Meggyesi Mihály felettébb lassan rótt a sorokat, s jónéhányszor megállt, hogy igazítson lúdtollán. Gergely kinézett a nyitott ablakon az udvarra. Kis-Ari a pince bejárata előtt állt, és egy egyszerű öltözetű, mezítlábás lányt csókolt. A lány világos szoknyában, egyszerű vászoningben és díszítetlen mellényben volt, a szoknya alól kilátszott formás lába. Kis-Ari szenvedéllyel és vadul szorította és markolásztta, a lány lábujjhegyen állva szinte lógott rajta. Karcsú dereka meg-meghajlott a férfi ölelése alatt, vastag, hosszú hajfonata a fenekét verdeste. Kis-Ari csak nem akarta abbahagyni az ölelést, sőt inkább mintha egyre jobban felgyúlt volna, s a lány engedel-

Részlet a szerző könyvhétre megjelenő regényéből.

mesen, ellenkezés nélkül simult hozzá. Gergely azt is látta, hogy a lány apró, napbarnította kezével beleakaszkodott Kis-Ari göndör fürtjeibe, és éppolyan vadul járatta ide-oda kezét, mint ahogy a fiatalember szorította és ingerelte őt.

Gergely kitágult szemmel, lélegzetét visszafojtva figyelte a jelenetet. Szégyenkezve vette észre magán, hogy szíve vadul zakatol, s megmagyarázhatatlan módon őt is elfogja az izgalom. Erőt vett magán, visszafordult a szoba belseje felé, és sóhajtva meresztette szemét a két egyházmegyei küldöttre.

– Átolvasom – mondta szárazon Sallai, és átvette Tataitól a könyvecskét. Az elgondolkodva megsimogatta bajszát, és pislogva a lúdtollat fikszirozta szemével. Hihetetlen csönd állt be, csak egy légy percegett, s ebben a beálló csöndben egyszerre tisztán behallatszódott egy árulkodó nyögés. Gergely rögtön tudta, ez csak a lány lehet. Nem is kellett hátranéznie, sejtette, hogy azok ketten még mindig ölelkeznek odakinn, az esőben, s most a két lelkész tanúja lehet enyelgésüknek.

Gergely hangosan köhintett. Aztán még egyet köhögött. Ez a második erőltetett köhögés olyan kellemetlenül megkaparta torkát, hogy igazi köhögésbe váltott.

– Még a végén megfulladsz, barátom, mielőtt ideérnék a borral – zendült fel egyszerre Kis-Ari hangja. Gergely nagy, mély levegőt vett, hogy talán abba-maradna, de azért annyira nem volt magával elfoglalva, hogy ne vette volna észre Kis-Ari kivörösödött arcát, összekócolódott haját.

– Milyen jókedved van – próbált epéskedni, s valóban, valami szemtelen szúrást érzett a szívében. – Olyan sokára jöttél, hogy valóban megfulladhatam volna, ha rajtad múlik.

Kis-Ari csak elvigyorodott erre, kacsintott egyet.

– Ugye? – kérdezte, s Gergely megint vörösödni kezdett. Magában mérgelődött ezért. Ő érezze talán bűnösnek magát? Jóllehet, igaz, ki kérte, hogy Kis-Arit fedezze, ki kérte, hogy megvédje őt? Úgy érezte, legjobb lenne hazaindulni, elege volt a kellemetlen helyzetekből és a szívet, elmét borzoló beszélgetésekből. De azért mégis megkóstolta Kis-Ari András borát, ami hideg és súlyos, erős bor volt. Fanyarsága, hordóíze Gergelyben önkéntelenül is soha nem tapasztalt forróságú és vadságú csókok képzetét keltette.

Bódultan ült, Kis-Ari félmosollyal, cinikusan merengett, Tatai Meggyesi a szemét törölgette, Sallai András a hangját köszörülte. Gergely próbálta összeszedni magát.

– Mi hír a püspökválasztásról, nagytiszteletű uraim? – kérdezte, mert úgy rémlett neki, Tatai és Sallai voltak azok, akik összeszedték a környéken a püspökválasztó szavazatokat.

Sallai András fáradtan legyintett, Tatai Meggyesi Mihály kérdően ránézett, hogy melyikőjük válaszoljon és mit. Miután Sallai mogorván maga elé bámult, Tatai Gergely felé fordulva beszélni kezdett.

– A teljes tractusban összeszedtük a szavazatokat. Nem kis fáradságba telt, de az Úr Isten kegyelméből összejártunk minden eklézsiát. Szőnytől Ászárig, Tatától Banáig. A Felvidék azonban: a Felvidék fél. Folyamatosan jönnek a rossz hírek. Én nem tudom ezeket ellenőrizni. De miért is kételkednék bárki szavahihetőségében?

– Harminchat esztendeje kushadunk, mint a vakondok a földben – szólalt meg hirtelen indulattól fűtött hangon Sallai András. – Mindannyian úgy véltük, itt az elrendelt idő, hogy immár legyen lelki vezérünk, aki képvisel minket az ország dolgaiban is. Amikor meg egyeztünk Szombati Istvánnal és Tatai János uraimékkal, arról volt szólásunk, hogy a lehető leggyorsabban véghezvisszük az előkészítés ügyleteit.

– Nem ismerem az urakat – rázta Gergely a fejét.

– Szombati Pista bátyám Nagykesziben van – magyarázta Kis-Ari András. – Tatai János, övele még én sem találkoztam személyesen, ő őcsai prédikátor.

– Mire a nagy halogatás, kérdem én? – folytatta Sallai András. – Novemberben József császár biztosított minket, hogy királyi védelemben részesíti az érdekeinket. Elítélte a templomok elvételét, meg a papok és mesterek elűzését. Mire várunk hát? Megvannak a jelöltjeink, lefektettük a szavazatok összeszedésének és felbontásának módját, a tractusok esperesei mindent jóváhagytak.

– András! – Tatai Mihály nyugtatólag megfogta Sallai kezét. – Tudod jól, hogy mennyi félelem van mindenkiben. Mi határozottan jártunk el, támogatott minket Rimaszombati urunk, de a többi esperesben ott munkál a félsz.

– Mitől félnek, mondd? Mitől? Hogy megismétlődik a rémségek évtizede? Hogy az ekeli papot megégetik?

– Ilyen cirkuszi látványosság volt már Komárom városában – jegyezte meg Kis-Ari András keserű vigyorral a száján, mire Sallai úgy fordult felé, mint ha megcsípték volna.

– József király visszaszorította a jezsuitákat. Magyarai Péternek nincs mitől tartania.

– Tán csak nem az ekeli esperes a püspökjelölt? – kiáltott fel örömmel Gergely. Ismerte és szerette Magyarai Pétert.

– Ő, Oroszi István palánki esperes, meg a mi Rimaszombati urunk a három jelölt – válaszolt Tatai Mihály szelíd hangon, mintha mérsékelni szeretné Sallai indulatosságát. – Pázmándy uramnak tudnia kell, hogy Magyarai Péter felvállalt minden olyan terhet, ami a szavazatok összeszámlálásával jár. A gond nem őtőle ered. Soha nem volt félénk ember.

– Hát nem – bólogatott Kis-Ari.

Sallai András felállt és az ablakhoz fordult, mint akinek elege van a beszélgetésből. Hátán látni lehetett, hogy dolgozik benne a feszültség.

Gergely belekortyolt a borba. Érezte, hogy fejében árad szét, és nem gyomrában.

– A félelem megkötöz. A világ rabjaivá teszi az embert – mondta egyszerre, és úgy hallotta saját hangját, mintha messziről érkezne, idegen üzenetként.

Tatai Mihály csodálkozva, szeretettel nézett Gergelyre.

– Krisztus urunk tud egyedül felszabadítani rabsága alól – tette hozzá.

Gergely csendben bólintott. Belenézett Tatai Mihály szemébe, ott látta benne a hűséget, Krisztushoz való odaadását. És látta azt is, hogy a lelkész ugyanezt olvassa ki az ő szeméből. Mindketten megriadtak, amint meghallották Sallai András felcsattanó hangját.

– Kevesebb mint egy hónap alatt összeszedtük a tractus szavazatait. Hogy lehet az, hogy másutt még az esperesi felszólítás sem történt meg? Mi akadályozza őket, hogy ugyanúgy járjanak el, mint mi?

– Tudod jól, András, hogy nagy a felelősség – csitította őt Tatai Mihály. – Ha balul üt ki a dolog, mindenki az esperest fogja vádolni. Attól félnek, hogy itt a Felső-Dunamelléken szintén úgy járunk, mint a dunántúliak, hogy a püspökünket alig választjuk meg, máris elűzik.

– Az még a harcok idején volt. Azóta egy s más megváltozott.

– Igen, ezt mi tudjuk, de van, aki nem olyan... – kezdte újra Tatai a békítgetést, de Sallai közbevágott:

– Nem lehet mindig az idők mostohaságára hivatkozni. Számunkra azért mostohák az idők, mert nincs, aki élére álljon a juhainknak. Egyéni panaszokban nem lehet megvédeni négy tractus eklézsiáit. De belül is mi folyik? Rendetlenség, önfejtés, tisztátalan viszonyok. Hol a Kálvin által fontosnak tartott egyházfegyelem?

Sallai hirtelen elhallgatott, és gondterhelten ráncolta homlokát. Pillanatnyi csend ült a beszélgetők-re, mire Kis-Ari András megemelte poharát.

– Neked kellene püspöknek lenned, András. Nálad alkalmasabbat nem is tudok.

Sallai András elhűlten nézett fiatalabb kollégájára, majd elmosolyodott.

– András fiam, ne hízelegj! Tudod, hogy a lehető legalkalmatlanabb lennék. A legelső adandó alkalommal leharapnám az orrát a kihágóknak.

Tatai megkönnyebbülten felnevetett, mintha elvonult volna a felhő a fejük fölül.

– Tegnap Gönczi mester kis híján így is járt.

– Csak azt kapta volna, amit megérdemel – jegyezte meg Kis-Ari András epésen.

– Nem szereted őt – állapította meg Gergely.

– Te talán inkább, barátom? Igaz, elfeledtem színted, hogy te édesgetted őt magadhoz. Na, jól is tetted, ne értsd félre. Én csak örülök, hogy sikerült leszedned a nyakamról a mestert az egész díszes pereputytyával egyetemben.

– No hiszen – sóhajtott szomorúan Gergely.

A nehéz, sötét szobaajtó kinyílt, s mezítlábasan becsattogott a lány, akivel Kis-Ari oly forrón összebújt. Csak most látta Gergely, milyen gyönyörű az arca. Napbarnította bőre, sötét nagy haja, igéző fekete szeme és buja, húsos szája szinte már valószínűtlennek tűnt a komor, ódon falak és a sötét, merev férfiak között.

A lány nagy tálcát hozott be, letette az asztalra, majd szemlesütve, gyorsan kisietett. Pirosra sült kenyér, illatos sonka és nagy gerezd szőlő illatozott a tálcán.

– Szép – mondta Gergely, s maga sem tudta, az ételre vagy a lányra érti.

– Ugye? – kérdezte csillogó szemmel Kis-Ari, s büszkén megpödörte a bajuszát.

Amikor Gergely egy óra múlva a szemerkélő esőben hazafelé poroszkált, egyre látta maga előtt azokat a piros, telt ajkakat. Értette, hogy szinte lehetetlen ellenállni egy ilyen kísértésnek, hogy meg kell csókolni az ilyen szájat. Szándékosan igyekezett elkerülni az összehasonlítást Juliska ajkaival, tudta, hogy ezzel csak újra felzaklatná önmagát. Mert Juliska lehet, hogy nem buja ajkú, csókra ingerlő, de a köreiből való. És jaj annak, aki a körein kívül esik szerelembe! Gergely hazafelé már egyáltalán nem irigykedett Kis-Ari Andrásra, s mire hazaért, szánta őt, s előre látta végzetét.

Odahaza testvérének, Gábornak elmesélte a püspökválasztásról hallott híreket, de az egyház tisztviselőinek bátorsága avagy gyávasága helyett esze még mindig Kis-Ari Andrásnál időzött.

Amikor a kocsi parókián indulás előtt letette az asztalra az egyszerű fakupát, rákérdezett:

– Miféle szőlőfajtát vettél, András barátom, ehhez a jóféle borhoz? Szeretnék én magam is értékes tőkét ültetni a csepi szőlőmbe.

András hunyorított egyet, szép bajsza megremegett.

– Kocsi leánykát. Az ám, Gergely fiam. Kocsi leánykát.

BARNA T. ATTILA

Betegek

*Nézed őket.
Milyen furcsa: betegek.
Fekszenek.
Fölkelnek.
Vánszorognak.
Megállítanak.
Kopott
tekintetüket
szegeznek neked.
Miért pont én?,
eszelősen
ismételgetik.
Hajtogatják konok
védőbeszédüket.
Felmentő ítéletet,
várják a leletet.
Perújrafelvételt
követelnek
nővértől,
orvostól,
Istentől,
a sorstól,
tőled.
Ágyukba dőlnek.
Legyintenek.
Betegek.
Testük
katasztrófa sújtotta terület.*

A Széll Kálmán téren

*Munka után, a Széll Kálmán téren
ittam egy kávé, meg egy vermutot.
A férfira gondoltam, akit
pár órája láttam a proszektúrán.
Meztelenül feküdt,
állta leesve, nyitott szeme
pont rám nézett, mikor
a hűtőkamra ajtaját nyitottam.*

*Ő is
álldogállhatna most itt,
előtte pohár, kezében cigaretta.*

*Valaki ököllel verte a játékgepet.
Káromkodott.
Egy nő nevetett.
Fizettem.*

Barna T. Attila új verseskötete, a Régi kintorna dallamára címmel az idei könyvhéte jelenik meg.